

Hodnocení průběhu a výsledků doktorského studia PhDr. Ondřeje Vojtěchovského

PhDr. Ondřej Vojtěchovský ukončil magisterské studium historie na Filozofické fakultě UK v roce 2003. Ve stejném roce byl přijat do interního doktorského studia. Státní doktorskou zkoušku složil v roce 2006. O rok později úspěšně vykonal státní rigorózní zkoušku.

V průběhu doktorského studia dr. Vojtěchovský absolvoval šest zahraničních badatelských pobytů (Bělehrad, Záhřeb, Koper). Vystoupil na dvou domácích a jedné zahraniční konferenci. Publikoval šest vědeckých studií (z toho jednu v zahraničí) a pět recenzí. Je spoluautorem syntézy *Dějiny Srbska*, Praha, Nakladatelství Lidové noviny 2005, kde zpracoval kapitoly věnované kulturnímu vývoji Srbska v 19. a 20. století.

Doktorand v roce 2004 krátce působil jako gymnaziální učitel dějepisu. Ve stejném roce nastoupil jako dokumentarista do Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu. Zde pracoval do dubna 2007. V roce 2006 uspěl ve výběrovém řízení na místo asistenta v Seminárii obecných a komparativních dějin Ústavu světových dějin FF UK. Na této pracovní pozici je zaměstnán i dnes.

Dr. O. Vojtěchovský patří k vysoce talentovaným a nejpracovitějším členům mého doktorského semináře. Během seminárních diskusí prokazoval vysokou erudici, jazykové znalosti i pedagogické schopnosti.

Předkládaná disertace představuje nejen v kontextu české, ale i evropské historiografie zakladatelský počín. Poprvé je zde v komplexní podobě, v širokém časovém horizontu více než čtyřiceti let zpracováno téma jugoslávského prostalinského (prosovětského) exilu působícího v jedné ze zemí východního bloku. Tato problematika je významná jak pro dějiny jugoslávské, tak pro dějiny sovětské zájmové sféry; a také – jak ukazuje disertace dr. Vojtěchovského – i pro dějiny československé. Pozoruhodná je heuristická základna práce. Dr. Vojtěchovský bádá „jen“ ve třech českých a třech srbských archivech. Objem prostudovaných dokumentů však čítá bez přehánění desetitisíce stran. Nutné je také připomenout využití vzpomínek pamětníků.

Obhajovaná práce je cenná z mnoha ohledů. Uvádím jen tři nejdůležitější:

1. Přináší syntetický, detailní výklad dějin tohoto proudu jugoslávského exilu. Autor využil možnosti širokého spektra heuristické základny a analýzu založil na velmi různorodých zdrojích (na písemnostech československých stranických, státních i policejních složek; materiálech vzniklých činností exilu samého i dokumentaci, který o něm vedly příslušné jugoslávské instituce).
2. Paralelně s výkladem o vývoji jugoslávského exilu je v práci sledován a detailně vykreslován přístup pražských mocenských orgánů k nejdříve vítaným, ale posléze pro ně stále více problematickým, až podezřelým politickým emigrantům. Velmi střízlivý výklad nepřímo, ale neobyčejně přesvědčivě vykresluje abnormalitu a hrůznost společenského života v komunistickém Československu v gottwaldovském období.

3. V rámci širokého záběru autor velmi přesně zobrazil všední život exulantů v jednotlivých fázích jejich pobytu v Československu. Výklad se tak neohraničuje jen na rozbor dějů a vztahů spjatých s politickými událostmi, ale má i pozoruhodný mikrohistorický rozměr, a to především při zkoumání mentalit relativně málo početné skupiny Jihoslovanů, která však reprezentovala vzorek významné části populace druhé Jugoslávie.

V Praze, 28. května 2010

doc. Jan Pelikán